

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15014957	CPI de San Sadurniño	San Sadurniño	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obligatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	1º ESO	3	105

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introdución	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	4
3.1. Relación de unidades didácticas	5
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	11
4.2. Materiais e recursos didácticos	13
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	13
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	14
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	16
6. Medidas de atención á diversidade	16
7.1. Concreción dos elementos transversais	17
7.2. Actividades complementarias	17
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	18
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	19
9. Outros apartados	19

1. Introdución

Esta materia impártese en todos os centros de Secundaria de Galicia, xa que forma parte da etapa obrigatoria, polo que ten unha gran importancia como substrato dunha curiosidade e interese futuros polas distintas manifestacións plásticas. Para moitos alumnos, 1º da ESO é a súa primeira experiencia con certas técnicas gráfico-plásticas, ferramentas e procedementos. Tamén cun profesor especialista da materia, polo que é necesario que lles sirvamos de acicate e os estimulemos para despertar a súa creatividade, sen prexuízos nen vergoña, ó mostrar o seu proceso creativo e o traballo plástico finalizado ao resto do alumnado e aos docentes.

A educación artística é unha actividade imprescindible no desenvolvemento das persoas. A experimentación coas artes plásticas, visuais e audiovisuais fomenta a exploración e coñecementos propios e promove a imaxinación así como a capacidade para crear respostas múltiples, en linguaxes propios, a diferentes necesidades. Así mesmo a actividade artística implica un grao alto de interacción co grupo onde o traballo propio e alleo, individual e en grupo, serven para fomentar o debate e aprender a aprender.

O estudo da imaxe nos diferentes medios (a súa historia, as tipoloxías, as técnicas de creación, etc.) convértese nun dos fíos principais da materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual. Foméntase a experimentación e a creación de imaxes bidimensionais e tridimensionais en diferentes medios de xeito que o alumnado tome contacto con técnicas e medios tradicionais así como cos medios tecnolóxicos e dixitais, explorando as cualidades expresivas da cada un deles.

Preténdese que, partindo dunha base común de conceptos, o alumnado traballe e experimente co emprego das diferentes linguaxes visuais e audiovisuais realizando as súas propias producións plásticas e audiovisuais.

É imprescindible que o alumnado adquira os coñecementos e as destrezas básicas para afrontar a análise crítica da imaxe visual e audiovisual como elemento de comunicación. Esta materia colabora amplamente no fomento do espírito crítico do alumnado ante as imaxes con diferentes funcións comunicativas e moi especialmente ante a imaxe publicitaria.

A materia impártese nos cursos de primeiro e terceiro da ESO e dá continuidade á educación artística recibida polo alumnado nas etapas anteriores, facilitándolle ao alumnado: seguir afondando no coñecemento, interpretación e valoración crítica das imaxes en todas as súas funcións; potenciar o coñecemento e o respecto polo patrimonio cultural e artístico e a súa posta en valor; poñer en práctica da expresividade propia mediante a realización de producións individuais e colectivas. A intelixencia creativa é o motor que, asentado na imaxinación é o enxeño, é quen de mover a vida e a sociedade de cara a procurar solucións innovadoras que favorezan o desenvolvemento do individuo e aporten benestar ao conxunto da comunidade.

A materia encádrase no marco do DECRETO 156/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo da educación secundaria obrigatoria na Comunidade Autónoma de Galicia.

A materia está deseñada a partir de oito obxectivos que saen dos obxectivos xerais da etapa e das competencias que configuran o perfil de saída do alumnado ao termo do ensino básico, en especial dos descriptores da competencia en conciencia e expresión culturais, aos que se engaden aspectos relacionados coa comunicación verbal, a dixitalización, a convivencia democrática, a interculturalidade ou a creatividade. A materia ten un enfoque eminentemente práctico o que leva a que o alumnado se inicie na produción artística sen necesidade de dominar as técnicas nin os recursos, e que vala adquirindo estes coñecementos en función das necesidades derivadas da súa propia producción.

Os criterios de avaliación e os contidos da materia articúlanse en catro bloques. O primeiro leva por título «Patrimonio artístico e cultural» e inclúe contidos relativos aos xéneros artísticos e ás manifestacións culturais más destacadas. O segundo, denominado «Elementos formais da imaxe e da linguaxe visual. A expresión gráfica», abrangue os elementos, principios e conceptos que se poñen en práctica nas distintas manifestacións artísticas e culturais como forma de expresión. O terceiro bloque, «Expresión gráfico-plástica e técnica: fundamentos e procedementos», comprende tanto os procedementos gráfico-plásticos como as distintas operacións técnicas ademais dos factores e as etapas do proceso creativo e unha introdución aos sistemas de representación máis importantes. Inclúese tamén unha introdución á xeometría plana e aos sistemas de representación. Por último, o bloque «Imaxe e comunicación visual e audiovisual» incorpora os contidos relacionados coas linguaxes, as finalidades, os contextos, as funcións e os formatos da comunicación visual e audiovisual.

O centro

O CPI de San Sadurniño é un centro rural con influencia urbana situado na comarca de Ferrol no que se ofertan ensinanzas de infantil, primaria e secundaria obrigatoria. Na actualidade o centro conta con dous cursos de 1º, dous de 2º da ESO, un de 3º e dous de 4º da ESO.

O alumnado do centro reflicte a forte influencia do rural, especialmente o procedente das distintas parroquias do concello que non reside no núcleo da vila. Esta influencia nótase claramente tamén noutros alumnos de concellos límitrofes como Moeche e Narón, de onde procede tamén boa parte do alumnado.

Algunos dos trazos característicos do alumnado aparecen no amplo uso do galego, lingua materna de moitos deles. As

costumes do lugar, a sabedoría popular, o coñecemento da vida agrícola e gandeira e da natureza da contorna deixanse notar tamén en maior ou menor medida.

Ao influxo da vida no rural temos que engadirlle a influencia da vida urbana, a cal exercen principalmente os concello de Ferrol e Narón que pola súa proximidade son referencia para actividades de consumo e lecer.

De grande relevancia na configuración do perfil sociocultural do alumnado están a ser na actualidade os medios de comunicación de masas, especialmente a televisión e as TIC, xa que inciden de forma importante na alteración das costumes e usos locais ampliando a visión global, en parte enriquecendo pero tamén homoxeneizando a mesma.

A presencia de alumnado estranxeiro non é relevante no conxunto do alumnado, pero nos casos existentes tómanse as medidas integradoras necesarias.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se converten no testemuño dos valores e das conviccións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			3	1-2		1-2
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respuestas.	2	3		1-2	3	3		2

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimientos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	2			2	1-3-4	3		3-4
OBX6 - Apropriarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		3
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		3	4

Descripción:
3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descripción	% Peso materia	Nº sesiones	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	Arte, artistas e creatividade	A creatividade na arte e como motor da ciencia e da actividade humana. As manifestacións artísticas e culturais ao longo da historia. Xéneros artísticos destacados. Arte e cultura no patrimonio local: aspectos formais relevantes contextualizados.	6	7	X		
2	A linguaxe visual: a fala das imaxes	Comunicación non verbal: o poder da imaxe. O alfabeto básico da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Forma, cor e textura. Expresividade, e comunicación. Experiencias artísticas que transmiten emocións e sentimentos.	12	12	X		
3	Arte e técnica	Da representación artística á representación técnica. Xeometría plana.	19	16	X	X	

UD	Título	Descripción	% Peso materia	Nº sesiones	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	Arte e técnica	Trazados xeométricos básicos. Ángulos, triángulos, polígonos regulares e irregulares, teorema Thales, proporcionalidade, construcción dun polígono nun número calquera de partes iguais, elementos notables... Introdución ao sistema diédrico: vistas sinxelas. Representacións tridimensional a man alzada. (Isométrica e cabaleira)	19	16	X	X	
4	Obradoiro artístico	Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Debuxo e claroscuro. Luces e sombras básicas. As cores: primarias e secundarias, gamas e harmonías. A expresividade das cores: unha forma de transmitir emocións. Figurativo e abstracto. Técnicas secas e húmidas. Collage e arte matérico. Arte colaborativo: Replicando unha obra de arte clásica.	33	35		X	
5	Arte en tres dimensións.	As tres dimensións do espazo. O volume na arte. Creación de obras artísticas tridimensionais: modelado e reciclaxe. Arte obxectual.	15	15			X
6	A imaxe narrativa	A comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións. Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Cómic e banda deseñada. Orixe evolución e características narrativas. A fotografía: Orixe e características expresivas.	15	20			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	Arte, artistas e creatividade	7

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais más relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Recoñecer algún factor histórico ou social dos que rodean algunha producción plástica, visual e audiovisual relevante, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.		
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada dunha obra de arte.	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analizalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero.	Describir polo menos unha proposta plástica, visual ou audiovisual, analizala con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero		
CA1.4 - Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Entender a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dalgún aspecto formal e dalgún factor social de polo menos unha producción cultural e artística actual.		
CA1.5 - Analizar, de forma guiada, diversas producións artísticas, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar, de forma guiada, unha producción artística, mesmo propia ou dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha mirada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos	
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos más destacados. - Manifestacións culturais e artísticas más importantes, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: os seus aspectos formais e a súa relación co contexto histórico. 	

UD	Título da UD	Duración
2	A linguaxe visual: a fala das imaxes	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas.	Analizar de xeito guiado algunha especificidade da linguaxe de polo menos unha producción cultural e artística.	PE	100
CA2.2 - Expresar ideas e sentimientos en diferentes producións plásticas e visuais a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes.	Expresar algunha ideas ou sentimento nunha producción plástica e visual a través da experimentación con unha ferramenta, técnica e soporte.		
CA2.3 - Realizar diferentes tipos de producións artísticas individuais ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando as técnicas e os soportes adecuados ao propósito.	Realizar algunha producción artística individual ou colectivas, integrando racionalidade, empatía e sensibilidade, e seleccionando a técnica e o soporte adecuado ao propósito.		
CA2.4 - Desenvolver producións e manifestacións artísticas cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolver cando menos unha producción e manifestación artística cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA2.5 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utilizar con creatividade algunha referencia cultural e artística da contorna na elaboración de algunha producción propia.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- A linguaxe visual como forma de comunicación.
- Elementos básicos da linguaxe visual: o punto, a liña e o plano. Calidades expresivas e comunicativas.
- Elementos de configuración visual: forma, cor e textura. Conceptos e posibilidades expresivas.

UD	Título da UD	Duración
3	Arte e técnica	16

Criterios de evaluación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimientos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresar conceptos ou ideas ou sentimientos nunha producción gráfico-plástica, artística ou técnica, a través da experimentación con algunha ferramenta, técnicas ou soporte, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	PE	100
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolver unha producción gráfico-plástica, artística ou técnica, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os errores, procurando as solucións e as estratexias más adecuadas para as mellorar.	Expor os procesos de elaboración e o resultado final dunha producción gráfico-plástica, artística ou técnica, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo algún erro e procurando algunha solucións ou estratexia para mellorala.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos

- Introducción á xeometría plana. Trazados xeométricos básicos. Introdución aos sistemas de representación: vistas diédricas.

UD	Título da UD	Duración
4	Obradoiro artístico	35

Criterios de evaluación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes gráficos e visuais, así como os seus procesos e os resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer algúun trazo particular dunha técnica ou linguaxe gráficos e visual, procurando e analizando a información con interese.		
CA3.2 - Expressar conceptos, ideas e sentimientos en diferentes producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expressar algúun concepto, ou idea ou sentimento en polo menos unha producción gráfico-plásticas, artística ou técnica, a través da experimentación con algunha ferramenta ou técnica, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimentar con cando menos unha técnica bidimensional na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego dalgúnha linguaxe, material ou soportes e ferramentas.	PE	100
CA3.4 - Desenvolver producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolver unha producción gráfico-plástica, artística ou técnica, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os errores, procurando as solucións e as estratexias más adecuadas para as mellorar.	Expor o proceso de elaboración e o resultado final de polo menos unha producción gráfico-plástica, artística ou técnica, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo algúun erro e procurando algunha solución para mellorar.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos	
- Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensíóns. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas.	

UD	Título da UD	Duración
5	Arte en tres dimensíóns.	15

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de evaluación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimientos en diferentes producções gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresar algún concepto, idea ou sentimento en polo menos unha producción gráfico-plástica, artística ou técnicas, a través da experimentación con algunha ferramenta, técnica ou soporte, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.		
CA3.3 - Experimentar con distintas técnicas bidimensionais e tridimensionais na xeración de mensaxes propias, amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Experimentar con polo menos unha técnica tridimensional na xeración dunha mensaxes propia, amosando iniciativa no emprego dunha linguaxe, material, soporte ou ferramenta.	PE	100
CA3.4 - Desenvolver producções gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolver polo menos unha producción gráfico-plástica artística cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producções gráfico-plásticas, tanto artísticas como técnicas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os errores, procurando as soluciones e as estratexias más adecuadas para as mellorar.	Expor o proceso de elaboración e o resultado final de cando menos unha producción gráfico-plástica, artística, realizada de forma individual ou colectiva, recoñecendo algún erro e procurando algunha solución para mellorar.		

Lenda: IA: Instrumento de Evaluación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos	
- Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas.	

UD	Título da UD	Duración
6	A imaxe narrativa	20

Criterios de evaluación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producções visuais e audiovisuais más relevantes, así como a súa función e a súa finalidade.	Recoñecer algún factores histórico e social dalgúnha producción visual ou audiovisual relevante, así como algún elemento da súa función e da súa finalidade.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus distintos procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	Recoñecer algún trazo particular de algunha técnica ou linguaxe visual ou audiovisual, así como os algún proceso e resultado en función dalgún dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos.	PE	100
CA4.3 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producções visuais e audiovisuais.	Analizar de xeito guiado as especificidades da linguaxe dalgúnha producción visual ou audiovisual.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.4 - Utilizar con creatividade referencias culturais y artísticas da contorna na elaboración de producións propias.	Utilizar con creatividade algúnhha referencia cultural ou artística da contorna na elaboración de polo menos unha producción propia.		
CA4.5 - Desenvolver producións e manifestacións visuais cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.	Desenvolver unha producción ou manifestación visual cunha intención previa, de forma individual ou colectiva.		
CA4.6 - Recoñecer os usos e as funcións das producións e das manifestacións artísticas, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñecer algún uso ou función dalgúnha producción ou manifestación artística, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A lingua e a comunicación visual. Finalidades: informativa, comunicativa, expresiva e estética. Contextos e funcións. - Imaxe fixa, secuencial e en movemento. Características, orixe e evolución. O cómic, a fotografía e os formatos digitais.

4.1. Concreciones metodolóxicas

A materia de Educación Plástica e Visual xunto coa de Música forma parte, dentro do currículo xeral da E.S.O. do que poderíamos denominar ensinanzas técnico - artísticas.

De forma xeral a materia adopta os seguintes principios xerais:

- A creatividade forma parte meridiana de todo proceso intelectual ou de aprendizaxe e polo tanto é necesaria para unha completa maduración intelectual. Propoñemos a promoción e potenciación da intelixencia creadora mediante a realización de experiencias e traballos nos que a imaxinación sexa o motor que facilite a consecución de resultados artísticos expresivos dotados de emocións e personalidade propia ou de deseños orixinais e innovadores.
 - A visión espacial e tamén parte esencial da maduración intelectual. A interpretación do espazo tridimensional e a súa correcta interpretación nunha superficie bidimensional forman parte do obxectivo de aprender a ver. A análise obxectiva das formas no espazo e a súa correcta representación artística e técnica será un obxectivo central do departamento.
 - As habilidades técnicas e artísticas serán o recurso para a correcta realización das propostas creativas ou da representación formal obxectiva. Neste senso se procurará fomentar a destreza na utilización dos materiais e na aplicación axeitada das diferentes técnicas artísticas e de debuxo.
 - A análise crítica das manifestacións visuais, tanto artísticas como técnicas, e de diferentes culturas e épocas históricas como fundamento da creación propia e da elaboración de traballos persoais contextualizando e adaptando a lingua a uns obxectivos fixados en relación coa finalidade última do feito comunicativo. Incidirase de forma especial nas expresións artísticas e técnicas que lles son propias.
 - As novas tecnoloxías serán aplicadas na creación de traballos para familiarizar ao alumnado coas novas técnicas e programas informáticos de creación técnica, artística, audiovisual e multimedia.
 - A preparación para abordar estudos ou actividades posteriores e afrontalos con éxito, no relativo aos coñecementos destrezas e habilidades propias da materia. Unha sorte de propedéutica que facilite ao alumnado a integración en diferentes actividades profesionais ou nas distintas opcións educativas ás que poden acceder ao rematar a ESO.
 - A transversalidade, a atención á diversidade e a humanidade como eixos de actuación para fomentar no alumnado unha visión integradora, cívica e global do feito educativo dentro do marco social no que se integra o proceso. Trátase de que, partindo sempre dunha conciencia crítica, se formen como individuos responsables e consecuentes nun marco óptimo de convivencia e cooperación construtiva que defina intereses, motivacións e esforzos.
- Co fin de que o alumnado poida acadar uns resultados académicos óptimos na materia, a actuación metodolóxica centrarase en potenciar e fomentar os seguintes principios básicos.
- Motivación

É fundamental para que o alumnado faga o esforzo necesario que lle permita acadar resultados satisfactorios. Será

necesario adaptar permanentemente contidos, esixencias e propostas de traballo para que cada quen poida atopar a motivación necesaria. Un alumno motivado tende a concentrarse no traballo, a procurar solucións persoais e a facer todo o esforzo que necesita no proceso de aprendizaxe. Para facer isto posible procuraremos estratexias de dinamización de grupo, de flexibilidade e experimentación e de atención persoal que eviten a dispersión e a falta de interese. Temos que sinalar que mesmo cando temos un ambiente de traballo favorable na aula as dificultades para vencer resistencias e actitudes pasivas veñen de factores externos en ocasións difíciles de superar.

- Responsabilidade e participación

Fomentaremos a responsabilidade no traballo diario como forma de autonomía e autocrítica que contribúa a reforzar o compromiso social, a auto-estima e a participación. O alumnado responsable tende a motivarse e motivado tende a responsabilizarse. Buscaremos estratexias que impliquen ao alumnado na toma de decisións na aula, na realización de propostas e distribución de traballo e na realización de tarefas comúns.

- Autonomía

Potenciaremos a autonomía do alumnado como forma de auto-aprendizaxe que reforce motivacións e responsabilidade. No plan de traballo incluiremos sempre como necesidade, a de aportar solucións persoais, orixinais e innovadoras que pasen pola busca de información, de materiais axeitados e a síntese de ideas de cara ao resultado final.

- Aprendizaxe significativa

Escolleremos temas e propostas de traballo que resulten de interese suficiente para que asente o proceso de aprendizaxe, potencie capacidades concretas e sexa percibido como útil, realista e fondamente vivido.

- Intelixencia creativa

A creatividade é parte esencial dos procesos de innovación que procuran desenvolver solucións novas e orixinais. Tanto nas artes como nas actividades técnicas e científicas como en calquera outra na que se precise da achega de solucións creativas, a iniciativa innovadora é parte esencial do proceso. Coa finalidade de potenciar as capacidades e habilidades propias da intelixencia creativa trataremos de fomentar os procesos do pensamento diverxente e a imaxinación mediante propostas de traballo que sigan un esquema preparación-incubación, análise lóxica e intuitiva, fase crítica ou diverxente, intimación, síntese, verificación e deseño.

Desenvolvemento metodolóxico na aula

A materia de Educación Plástica e Visual e fondamente instrumental e experimental. A metodoloxía na aula concretarase nos seguintes pasos:

- Partiremos dunha pequena avaliación inicial para detectar os coñecementos previos do alumnado e facer unha posta en común na que o alumnado analizará, valorará e fará propostas concretas e o profesor estimulará e valorará as estratexias de motivación para propor as liñas de traballo más axeitadas tendo en conta as achegas, intereses e motivación do alumnado.

- A exposición de cada tema ou traballo partirá sempre desta posta en común inicial na que se expoñerán as razóns conceptuais e prácticas ofrecendo un porqué claro e pautado para o proceso, e a información e os recursos e materiais necesarios. En ningún caso deberán quedar no aire estas razóns primeiras que inciden na motivación e na aprendizaxe significativa.

- O método expositivo será sempre participativo e poderá apoiarse na achega de materiais propios, na procura de información en rede, no emprego de ferramentas informáticas, multimedia e na inclusión das TIC no proceso. Dependendo do tipo de traballo a realizar escollerase en cada caso o modelo ou agrupamento más axeitado: Proxecto, obradoiro, cooperativo, individual, en grupo, etc.

- De forma xeral faranse actividades que inclúan materias transversais, ou que potencien a comprensión lectora, a convivencia e o traballo en grupo.

- O traballo individual no modelo escollido terá como base os principios básicos propostos de motivación, responsabilidade, participación, experimentación, indagación, síntese e intelixencia creativa. O alumnado verá de achegar en cada caso a proposta de traballo más axeitada atendendo aos procesos previos e aos obxectivos fixados n unidade didáctica atendendo a observacións e análises críticas e razoadas para a resolución de problemas, a realización de proxectos técnicos ou artísticos. No proceso de desenvolvemento da tarefa o alumnado observará o seguimento dos seguintes pasos:

- Procura e análise de información cando sexa necesario para tomar referencias e valorar de forma crítica as achegas técnicas ou artísticas realizadas no tema a traballar ao longo da historia. Contextualizar a información e apreciar as diferentes manifestacións artísticas e culturais.

- Facer un traballo de síntese e experimentación creativa realizando esbozos ou propostas técnicas na procura dun resultado orixinal ou con solidez técnica.

- Escoller a opción de traballo que mellor se adapte aos obxectivos iniciais propostos cunha linguaxe propia e orixinal. Analizar, mellorar e sintetizar a proposta escollida.

- Realizar o arte final do traballo empregando adecuadamente as técnicas e materiais escollidos ou as ferramentas e aplicacións TIC necesarias.

- Analizar o resultado nun proceso de auto-avaliación crítica e posta en común valorando as propostas dos compañeiros da clase e procurando elementos de mellora de cara ás seguintes tarefas.

- Procederese á avaliación do traballo realizado empregando diferentes instrumentos e procedementos que garantan a equidade e obxectividade do resultado.

De forma xeral, para cualificar teranse en conta os seguintes criterios:

- Responsabilidade e autonomía.
- Participación e propostas.
- Iniciativa e interese.
- Resolución creativa.
- Achechas e traballo en grupo.
- Presentación e acabado dos traballos.
- Nivel de execución e técnica empregada.
- Resultados en probas e exames.
- Resultados de entrevistas e probas orais.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Aula de debuxo con mesas e cadeiras axeitadas con auga e vertedoiro, pantalla e proxector e conexión de rede.
Tórculo para gravado e estampación
Espazo diferenciado con seis ordenadores, mesa de mezclas e micrófonos para procura de información, traballo informático e como radio escolar.
Armario con materiais artísticos variados: lapis, cores, papeis, etc
Posibilidade de usar a aula TIC para procura de información e traballos dixitais técnicos e artísticos.
Libros de arte e técnicos na biblioteca do centro.
Modelos de escaiola e obxectos diversos para debuxo, pintura, etc
Aula virtual do centro e páxina web propia

O departamento elabora materiais de traballo que facilita ao alumnado periodicamente. A aula de EPVA é un espazo de traballo con espazos diferenciados e mesas e recursos axeitados.

Hai un fondo de material básico común facilitado e a cargo do departamento. O alumnado aportará algúns material propio.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Para coñecer no momento inicial do curso a situación de partida do alumnado e axustar as estratexias didácticas en función do grao de competencia ou das carencias detectadas no alumnado faranse as seguintes actuacións de cara á avaliación inicial:

- Procuraranse os informes correspondentes da orientación do centro relativo a datos de interese relacionados con novas incorporación, alumnos procedentes do estranxeiro, alumnos con problemas de aprendizaxe, discapacidade ou con necesidades educativas especiais, etc; para proceder a valorar e, no seu caso, realizar as previsións correspondentes de cara a unha atención personalizada, reforzo ou a unha adaptación curricular.

- Procurarase información de interese e/ou destacable en relación coa contorna socio-familiar e da historia escolar do alumno que axuden a valorar as circunstancias do mesmo e a preparar posibles actuacións de atención individualizada, no axuste de actividades e na atención xeral ao mesmo.

- Faranse propostas de traballo e probas iniciais orientadas a detectar o grao de competencia curricular do alumnado. Especialmente as relacionadas coa materia e de forma xeral con todas as establecidas.
- Nos primeiros momentos do curso prestarase especial atención a intereses, motivacións, actitudes, hábitos de traballo e habilidades sociais dos alumnos que permitan facer un diagnóstico e establecer as accións oportunas en cada caso.
- Toda a información recompilada servirá para a posta en común e para levar propostas concretas de actuación na xunta de avaliación inicial do curso.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	6	12	19	33	15	15	100
Proba escrita	100	100	100	100	100	100	100

Criterios de cualificación:

Procedementos e instrumentos de avaliación

A avaliación é continua, formativa e integradora o que supón o permanente seguimento do proceso de ensino-aprendizaxe procurando datos obxectivos suficientes. De forma xeral, terase en conta a distancia entre motivación, esforzo creativo, actitudes e corrección técnica coas competencias e obxectivos propostos; valorando en cada caso circunstancias individuais e méritos singulares que sirvan para apreciar de forma obxectiva a ponderación que en cada caso proceda.

Como instrumentos concretos para avaliar empregaránse os seguintes:

- Análise de traballos realizados na clase.
- Análise de traballos propostos para realizar fora da clase.
- Proxectos a desenvolver individualmente ou en grupo.
- Cuestionarios e test.
- Probas e exames escritos.
- Probas orais.
- Resolución de exercicios e problemas.
- Entrevistas, conversacións e debates.
- Observación directa.

Para a cualificación de probas teórico prácticas, sexan orais ou escritas, de traballos prácticos, exercicios ou proxectos e traballos en grupo valorarase o nivel de consecución dos graos mínimos esixibles para cada estándar relacionado cun contido concreto.

Teranse en conta os seguintes criterios:

- Autonomía e responsabilidade - 5%
 - Participación e propostas - 5%
 - Iniciativa e interese - 10%
 - Achegas en grupo - 5%
 - Presentación e acabado - 10%
 - Resolución creativa ou técnica - 30%
 - Corrección ortográfica e expresión verbal - 5%
 - Nivel de execución e técnica ou nivel de adecuación das respostas ou acertada resolución de casos prácticos - 30%
- O total dos presentes criterios equivalen ao 80% da cualificación.
- Entrevista de Auto-avalíaación - Co-avalíaación - 20%

Na entrevista o profesor valorará o grao de adecuación da tarefa aos obxectivos propostos e o alumno exporá as

circunstancias, temáticas e posibles achegas ou atrancos na realización da mesma de forma crítica, autónoma e razoada.

A nota obtida polo alumno en cada caso estará sempre en función do equilibrio entre os criterios expostos sendo a parte más importante da mesma o resultado concreto da actividade a cualificar. Atenderase de forma global aos criterios expresados na suma dos pesos de cada UD programada e do grao mínimo correspondente.

Ao final de cada avaliación farase ademais unha entrevista de avaliación e auto-avaliación do alumno coa que se determinará a cualificación final do conxunto tendo en conta os resultados obtidos en cada apartado e facendo unha análise final de resultados.

O peso global da entrevista será dun 20% da cualificación final unha vez obtida a cualificación por media aritmética dos diferentes apartados que terán un peso do 80% na nota final.

Entenderase sempre que una cualificación suficiente de acordo aos graos mínimos fixados será de 5 sobre un total de 10 puntos posibles, sendo unha nota inferior a cinco indicador de que non se acadaron os mínimos esixidos.

Sendo a materia EPVA fortemente instrumental, a entrevista final de cada bloque de contidos vai proporcionar ao alumno e ao profesor unha visión global dos resultados acadados nos diferentes apartados e permitirá analizar os diferentes graos de consecución en relación cos obxectivos marcados. Deste modo o alumnado pode realizar unha reflexión obxectiva e crítica sobre o traballo realizado nun proceso de auto-avaliación consciente que o faga partícipe do resultado final e no que se poderán formular cuestións relacionadas cos contidos a valorar e mesmo a posibilidade, dado o caso, de mellrar o resultado de cara a acadar un resultado satisfactorio.

Nesta entrevista de final da avaliación alumno e profesor analizarán os seguintes aspectos da evolución do traballo realizado:

- Análise dos resultados de traballos, exercicios e probas realizados.
- Grao de competencia acadado para cada contido e estándar desenvolto.
- Análise da relación entre o grao competente acadado, e posibles melloras no proceso.
- Relación entre os resultados obtidos e os criterios de cualificación en cada caso.
- Análise da responsabilidade, iniciativa e grao de participación en grupo.
- Niveis de execución e técnica, limpeza e resolución creativa das tarefas realizadas.
- Nivel de influencia doutros factores que puidesen ter incidido no proceso e nos resultados acadados.

Para a promoción final do alumnado teranse en conta os resultados globais acadados nas avaliacións incluídas as probas e traballos de recuperación parciais dentro do proceso de avaliación continua. O alumno superará a materia cando a media aritmética de tódalas avaliacións sexa igual ou superior a unha nota de 5 puntos sobre un total de 10.

Criterios de recuperación:

- Recuperación de tareas

O alumno poderá recuperar calquera tarefa sempre antes da nota da avaliación correspondente ao trimestre. Para elo poderá presentala en calquera momento e ou, de ser o caso, solicitar a realización da proba, sempre antes da entrevista final da avaliación. Entenderase que a tarefa está recuperada cando obtén a nota de 5 sobre 10 aplicando os criterios correspondentes.

- Recuperación da avaliación

Tendo en conta que a avaliación é continua, o alumno poderá recuperar a avaliación presentando ou realizando posteriormente as tareas non superadas con nota de 5 na mesma.

A realización dalgún traballo extra quedará a criterio do profesor se o resultado dos traballos realizados o esixe ou como reforzo.

- Recuperación final

Para o alumnado que teña materias ou ámbitos con partes sen superar chegada a terceira avaliación facilitaranse os informes correspondentes que servirán de base para realizar tarefas extraordinarias de recuperación. Na avaliación das tareas propostas realizadas aplicaranse os criterios xerais de cualificación establecidos na presente programación.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Plan de traballo para a superación das materias pendentes.

O alumnado con materias pendentes terá que acadar as competencias e obxectivos mínimos expostos na presente programación en calquera das convocatorias previstas para avaliar a materia.

Contidos esixibles.

Os contidos esixibles están en relación co grao mínimo e os obxectivos xerais establecidos na presente programación para cada curso ordinario. En todo caso teranse en conta o grao de cumprimento das competencias e outras circunstancias que poidan ser tidas en consideración como elemento positivo de cara a valorar o traballo realizado.

Programa de reforzo para a recuperación das materias pendentes.

Durante o curso farase un seguimento de dito alumnado para que poida superar os obxectivos previstos facilitándolle material de traballo e avaliando as actividades que vaian realizando, incidindo principalmente nos apartados nos que presenten más dificultades. Todo o proceso terá como referencia os criterios expresados nesta programación xeral, tanto en contidos como en estándares e competencias.

Criterios para superar as materias pendentes pola avaliación continua.

Dependendo das circunstancias do alumno podemos establecer diferentes criterios para a superación da materia pendente.

No caso de alumnos que teñen a mesma materia no curso actual e teñen que recuperar a pendente doutro curso terase en conta a progresión da materia no curso actual en tanto que consideramos a avaliación continua en todo o proceso de ensino-aprendizaxe. Observaranse as relacións nos contidos de cada curso e a súa implicación na consecución das competencias para ponderar na avaliación e nos resultados acadados aqueles que sexan más ou menos independentes ou que garden relación directa e necesaria para superar a materia. Tendo en conta estas circunstancias estableceranse criterios que relacionen a cada apartado da materia nos distintos cursos para avaliar obxectivamente os resultados.

No caso de materias non existentes no curso inmediatamente anterior teranse en conta os criterios de avaliación e cualificación do curso correspondente e súa relación co grao de cumprimento das competencias.

En todo caso, o alumno terá que acadar na materia pendente as competencias e en relación cos graos mínimo establecidos no curso correspondente nas probas trimestrais ou no seu caso na proba final do curso.

6. Medidas de atención á diversidade

Para os casos con pequenas e moderadas dificultades observaremos a flexibilidade prevista na programación para facer reforzo na aula adaptando os traballos, actividades e medios ao ritmo e capacidade do alumnado sen saírlos do grao mínimo esixible. Tamén teremos en conta a metodoloxía empregada e, no posible, a atención personalizada necesaria mesmo empregando tempo fora de clase e facendo actividades complementarias.

No caso de alumnos con grandes dificultades procuraranse os medios necesarios para garantir un correcto proceso de ensino-aprendizaxe de acordo coas familias e o departamento de orientación. De detectarse ou estar detectado algún problema importante de aprendizaxe, elaboraríamos, de acordo co Departamento de Orientación a adaptación curricular necesaria.

As medidas que adoptaremos nestes casos poderán ser:

- Adaptación curricular.
- Flexibilizar de acordo co departamento de orientación o horario presencial na clase.
- Coordinación con PT de ser o caso para a realización de tarefas.
- Adaptación de metodoloxía, contidos e tarefas adecuadas en cada caso

En xeral, no proceso de ensino-aprendizaxe farase todo o posible por manter un alto grao de atención individualizada para atender o mellor posible as necesidades do alumnado, tanto académicas como emocionais e sociais. Nos casos específicos de alumnado de altas capacidades facilitaranse tarefas adecuadas e motivadoras e pretarase especial atención ao seu estado emocional e de integración no grupo.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6
ET.1 - Igualdade de xénero e respecto mutuo	X			X		X
ET.2 - Fomento da creatividade e da formación estética	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Emprendemento			X	X	X	X
ET.4 - Educación para a saúde		X		X		
ET.5 - Fomento do espíritu crítico	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Educación para a paz e os dereitos humanos				X		X
ET.7 - Consumo responsable e desenvolvemento sostible		X		X		X
ET.8 - Competencia dixital			X		X	X

Observacións:

De forma xeral e sempre que sexa posible o enfoque dos exercicios e traballos partirán da elección dun tema transversal de interese. Consumo sostible, vida saudable e publicidade son amplamente abordados nos diferentes cursos dentro da materia. O respecto ao medio ambiente abórdase tamén nos exercicios de representación paisaxística ou na realización e deseño de campañas publicitarias, a educación para a paz en traballos de deseño, debuxo e ilustración, e a igualdade a tolerancia e a convivencia na análise publicitaria, na participación e no traballo en grupo. O papel da muller na cultura e na arte tratarase mediante a análise crítica de obras de arte e de mensaxes publicitarias, tanto como suxeito pasivo ou tema central da obra como protagonista da creación cultural e artística.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descripción	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Saídas locais ou comarcas	Organización de excursións a exposicións, museos ou actos culturais		X	
Saídas a nivel galego	Organización de excursións a exposicións, museos ou actos culturais	X	X	
Colaboración con outros departamentos	Colaboración na realización de actividades e conmemoracións culturais e de lecer	X	X	X
Obradoiros temáticos	Posibilidade de participación e organización de obradoiros audiovisuais			X
Actividades artísticas	Realización de actividades artísticas no interior ou exterior do centro	X	X	X

Observacións:

Dependendo das circunstancias do momento e da programación cultural da comarca ou a nivel galego deixamos aberta a asistencia a exposicións de interese sempre que teñan relación coa materia. As visitas serán programadas con tempo e antelación suficiente para que toda a comunidade educativa poida adaptar e planificar con tempo e sen incidencias estas actividades.

Faremos tamén visitas ás exposicións de interese que programe o centro cultural de San Sadurniño e a posibilidade de participar nalgún concurso artístico ou audiovisual a nivel galego. A realización de certas actividades artísticas, fotográficas, etc. ao aire libre contémplanse tamén como posibilidade.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
Nivel de seguimento e cumprimento da programación
Nivel dos resultados acadados en relación coas cualificacións obtidas polo alumnado
Metodoloxía empregada
Motivar e manter motivado ao alumnado
Adaptar a metodoloxía e o nivel dos traballos á realidade do alumnado tendo en conta os seus intereses e a avaliación inicial
Medidas de atención á diversidade
Nivel de atención individualizada e realización de actividades de reforzo e de atención á diversidade
Clima de traballo na aula
Acadar un nivel alto de participación do alumnado
Coordinación co resto do equipo docente e coas familias ou as persoas titoras legais
Grao de coordinación coas tutorías e con outros departamentos e con departamentos educativos específicos
Grao de integración dos elementos transversais
Outros
Grao de incorporación das TIC e do ensino dixital

Descripción:

Ao rematar o curso incluiranse estes indicadores de logro na correspondente memoria final indicando o grao de consecución. (baixo, medio, alto)

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Farase un seguimento durante todo o curso e trimestralmente analizaranse os resultados e as posibles melloras. O departamento terá en conta os resultados dos indicadores de logro en cada caso para avaliar o resultado do proceso de ensino-aprendizaxe do curso correspondente. En función dos resultados acadados fará as propostas de mellora correspondentes e proporá poñelas en práctica no vindeiro curso. Estas propostas de mellora quedarán reflectidas na memoria de final e será de aplicación no vindeiro curso incorporándose á programación anual correspondente.

9. Outros apartados